

บันทึก

เรื่อง ปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตให้บุคคลมีอาวุธปืนติดตัว

ตามหนังสือของกรมสารบรรณคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร ที่ ๑๒๕/๒๕๐๒ ลงวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๐๒ ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นในปัญหาข้อกฎหมายของกระทรวงมหาดไทยเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตให้บุคคลมีอาวุธปืนติดตัว กล่าวคือ มาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน ฯลฯ พ.ศ. ๒๔๙๐ บัญญัติว่า “ให้เจ้าพนักงานต่อไปนี้มีอำนาจออกใบอนุญาตให้บุคคลมีอาวุธปืนติดตัวไปได้ตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายลักษณะอาญา (ก) อธิบดีกรมตำรวจ (ข) ข้าหลวงประจำจังหวัดนอกจากข้าหลวงประจำจังหวัดพระนครและข้าหลวงประจำจังหวัดธนบุรี เฉพาะภายในเขตจังหวัดของตน และเฉพาะผู้ที่มีถิ่นที่อยู่ในเขตจังหวัดนั้น ฯลฯ ฯลฯ” ทั้งนี้ โดยแต่เดิมกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา ๓๓๕ (๒) บัญญัติไว้ว่า “ผู้ใดถืออาวุธซึ่งอาจทำให้เป็นที่หวาดเสียวแก่สาธารณชน หรือมีศาสตราวุธพาไปในถนนหลวง หรือที่ประชุมชนสาธารณะสถานต่างๆ โดยมันมิได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานโดยชอบด้วยกฎหมายให้พาไปได้ ท่านว่ามันกระทำความผิดต้องระวางโทษขึ้น ๑ และให้รับศาสตราวุธนั้นเสียด้วย” ซึ่งในปัจจุบันนี้ได้ถูกยกเลิกไป โดยมีมาตรา ๓๗๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญาใช้บังคับแทนมีความว่า “ผู้ใดพาอาวุธไปในเมือง หมู่บ้าน หรือทางสาธารณะโดยเปิดเผยหรือโดยไม่มีเหตุสมควร หรือพาไปในชุมนุมชนที่ได้จัดให้มีขึ้นเพื่อนมัสการ การรื่นเริง หรือการอื่นใด ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท และให้ศาลมีอำนาจสั่งให้รับอาวุธนั้น” ซึ่งตามบทบัญญัติแห่งมาตรานี้ มิได้ให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานที่จะอนุญาตให้มีการพาอาวุธติดตัวดังเช่นที่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๓๕ (๒) แห่งกฎหมายลักษณะอาญา กรมตำรวจจึงมีปัญหาสงสัยว่า ตามข้อเท็จจริงดังกล่าวนี้ อาจมีความเห็นต่างกันได้เป็นสองนัย กล่าวคือ ประการแรก การที่กฎหมายอาญาได้เปลี่ยนไปดังนี้ ผลอาจเป็นว่า การพาอาวุธปืนติดตัวหากได้ปฏิบัติให้ถูกต้องภายในขอบเขตของมาตรา ๓๗๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญาแล้ว ก็ย่อมจะกระทำได้โดยไม่ต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน ฯลฯ พ.ศ. ๒๔๙๐ และเจ้าพนักงานก็ไม่มีอำนาจออกใบอนุญาตให้พาอาวุธปืนติดตัวในลักษณะที่เป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๓๗๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญาได้ นอกจากนั้น กรณีอาจเป็นไปได้ว่า โดยที่มาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน ฯลฯ พ.ศ. ๒๔๙๐ เป็นการให้อำนาจเจ้าพนักงานโดยอาศัยบทบัญญัติของกฎหมายลักษณะอาญา ซึ่งบทบัญญัตินี้ได้ถูกเปลี่ยนแปลงไป โดยมีได้ให้อำนาจเจ้าพนักงานที่จะอนุญาตให้พาอาวุธติดตัวไปได้เช่นเดิม เช่นนี้ อำนาจของเจ้าพนักงานตามมาตรา ๒๒ นี้ก็น่าจะต้องหมดไปด้วย ส่วนความเห็นประการที่สองมีว่า โดยที่ประมวลกฎหมายอาญาเป็นกฎหมายทั่วไปเกี่ยวกับการพาอาวุธทุกชนิด แต่พระราชบัญญัติอาวุธปืน ฯลฯ พ.ศ. ๒๔๙๐ เป็นกฎหมายเกี่ยวกับอาวุธปืนโดยเฉพาะ

จึงเป็นกฎหมายพิเศษซึ่งย่อมยกเว้นกฎหมายทั่วไป ดังนั้น เจ้าพนักงานจึงยังคงมีอำนาจออกใบอนุญาตให้บุคคลมีอาวุธปืนติดตัวตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน ฯลฯ พ.ศ. ๒๔๙๐ ได้

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๑) ได้พิจารณาเรื่องนี้แล้ว มีความเห็นว่า เรื่องนี้ประเด็นที่พิจารณามีว่า โดยที่บทบัญญัติของประมวลกฎหมายอาญาซึ่งใช้บังคับแทนกฎหมายลักษณะอาญาเดิมได้เปลี่ยนแปลงไป จะเป็นผลให้มาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน ฯลฯ พ.ศ. ๒๔๙๐ ใช้บังคับได้หรือไม่ และถ้ายังคงใช้บังคับได้ ใบอนุญาตให้บุคคลมีอาวุธปืนติดตัวตามมาตรานี้จะมีผลเพียงใด

คณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่า เดิมเมื่อกฎหมายลักษณะอาญา (ร.ศ. ๑๒๗) ยังใช้บังคับอยู่ การพาอาวุธปืนไปในถนนหลวงหรือที่ประชุมชนสาธารณะสถานต่างๆ ย่อมจะกระทำได้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานโดยชอบด้วยกฎหมายให้พาไปได้เท่านั้น แต่ภายหลังเมื่อได้ใช้ประมวลกฎหมายอาญาซึ่งเป็นผลให้ยกเลิกกฎหมายลักษณะอาญา (ร.ศ. ๑๒๗) ไปแล้ว ข้อจำกัดแห่งกฎหมายเกี่ยวแก่กรณีนี้ได้เปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ บุคคลจะพาอาวุธติดตัวไปมิได้ก็ต่อเมื่อ

๑. พาไปในเมือง หมู่บ้าน หรือทางสาธารณะโดยเปิดเผย
 ๒. พาไปในเมือง หมู่บ้าน หรือทางสาธารณะโดยไม่มีเหตุอันสมควร
 ๓. พาไปในชุมนุมชนที่ได้จัดให้มีขึ้นเพื่อนมัสการ การรื่นเริง หรือการอื่นใด
- เท่านั้น

ดังกล่าวนั้น จะเห็นได้ว่า เมื่อได้ใช้ประมวลกฎหมายอาญาแล้ว การที่บุคคลพาอาวุธปืนไปจะเป็นความผิดหรือไม่เป็นความผิด ไม่มีอะไรเกี่ยวแก่องค์ประกอบที่ว่าผู้พานั้นจะได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานให้พาไปได้หรือไม่แต่ประการใดเลย กล่าวคือ ถ้าการพานั้นไม่ต้องด้วยองค์ประกอบอันเป็นข้อจำกัดประการใดประการหนึ่งใน ๓ ประการที่กล่าวมาแล้ว ผู้พาไปก็หาความผิดมิได้ แม้ผู้นั้นจะได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานให้พาไปได้ก็ตาม และในทางตรงกันข้าม ถ้าการพาไปต้องด้วยข้อจำกัดข้อใดข้อหนึ่ง แม้ผู้พาไปจะได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานให้พาไปได้ ผู้พาไปก็ย่อมจะพ้นผิดไปมิได้ เพราะการพาไปเป็นการกระทำที่ต้องด้วยองค์ประกอบอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดแล้ว เจ้าพนักงานย่อมไม่มีอำนาจอันใดที่จะอนุญาตให้บุคคลกระทำการอันต้องด้วยบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าเป็นความผิดนั้นได้ อนึ่ง พิจารณาด้วยว่า การพาอาวุธไปในเมือง หมู่บ้าน หรือทางสาธารณะโดยไม่มีเหตุอันสมควรซึ่งต้องด้วยข้อจำกัดประการที่ ๒ ดังได้กล่าวมาข้างต้นนั้น ปัญหาที่ว่าผู้พาไปได้พาไปโดยมีเหตุอันสมควรหรือไม่ เป็นปัญหาข้อเท็จจริงที่ต้องพิจารณาตามควรแก่กรณี ไม่พึงที่จะถือได้ว่าถ้าการพานั้นผู้พาไปมีใบอนุญาตให้พาไปได้แล้ว ก็เป็นการพาไปโดยมีเหตุอันสมควรและถ้าไม่มีก็ถือว่าพาไปโดยไม่มีเหตุอันสมควร เช่นนี้ย่อมจะเป็นไปไม่ได้ที่จะถือว่าราษฎรผู้พาอาวุธปืนไปในหมู่บ้าน เพื่อช่วยทำการปราบโจรที่กำลังทำการปล้นทรัพย์ราษฎรในหมู่บ้านนั้นโดยไม่มีใบอนุญาตของเจ้าพนักงานให้พาไปได้ เป็นการพาอาวุธปืนไปในหมู่บ้านโดยไม่มีเหตุอันสมควรดังนี้ เป็นต้น

ในส่วนที่เกี่ยวข้องมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน พ.ศ.๒๔๙๐ ซึ่งบัญญัติกำหนดเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจออกใบอนุญาตให้บุคคลพาอาวุธปืนติดตัวไปได้นั้น คณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่ากฎหมายบทนี้เป็นบทบัญญัติส่วนประกอบของกฎหมายลักษณะอาญา (ร.ศ.๑๒๗) มาตรา ๓๓๕ (๒) ดังได้กล่าวมาข้างต้น กล่าวคือ บัญญัติแสดงว่าเจ้าพนักงานโดยชอบด้วยกฎหมายที่จะพึงอนุญาตให้บุคคลพาอาวุธปืนติดตัวไปได้ตามกฎหมายลักษณะอาญามาตรานั้น คือเจ้าพนักงานตำแหน่งใดบ้างเท่านั้น ด้วยเหตุนี้เมื่อประมวลกฎหมายอาญาซึ่งใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันได้ยกเลิกกฎหมายลักษณะอาญา (ร.ศ. ๑๒๗) ไปแล้ว และบัญญัติเกี่ยวกับการที่บุคคลจะพาอาวุธปืนติดตัวไปได้และไม่ได้อย่างไร ก็มีองค์ประกอบแตกต่างไปจากที่บัญญัติในกฎหมายลักษณะอาญา เฉพาะอย่างยิ่งมิได้ถือเอาการได้รับหรือมิได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานมาเป็นองค์ประกอบแห่งความผิด บทบัญญัติมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ ก็ย่อมจะใช้บังคับต่อไปไม่ได้ไปในตัว และจะว่าบทบัญญัติมาตรา ๒๒ ที่ว่านี้ที่อ้างถึง “กฎหมายลักษณะอาญา” ต้องถือว่าได้อ้างถึง “ประมวลกฎหมายอาญา” ตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ.๒๔๙๙ (มาตรา ๘) ก็ไม่มีทางที่จะถือเช่นนั้นได้ เพราะหากมีบทบัญญัติใดในประมวลกฎหมายอาญาที่บัญญัติมีนัยเช่นเดียวกับกฎหมายลักษณะอาญาที่ให้ออกใบอนุญาตพาอาวุธปืนไปไม่ได้ไม่

โดยสรุปคณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่า นับแต่วันใช้บังคับประมวลกฎหมายอาญาเป็นต้นมา บุคคลจะพาอาวุธปืนติดตัวไปได้หรือไม่ได้ (โดยไม่มีหรือมีความผิด) ประการใดก็แล้วแต่ว่าการพาไปนั้นเป็นการกระทำความผิดด้วยองค์ประกอบที่ประมวลกฎหมายอาญาบัญญัติไว้หรือไม่ มิใช่ถือเอาเหตุที่ว่า การพาไปนั้นได้พาไปโดยมีใบอนุญาตให้พาไปได้ของเจ้าพนักงานที่ออกให้หรือไม่ เป็นองค์ประกอบแห่งความผิด และเห็นว่าเมื่อกฎหมายที่ให้อำนาจเจ้าพนักงานออกใบอนุญาตให้บุคคลพาอาวุธปืนติดตัวไปได้มีผลใช้บังคับได้ต่อไปแล้ว ก็ไม่มีใครที่มีอำนาจเช่นนั้นอีกต่อไป และบทบัญญัติมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน พ.ศ.๒๔๙๐ ก็ย่อมหมดผลใช้บังคับ

(ลงชื่อ) หยุต แสงอุทัย

(นายหยุต แสงอุทัย)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มีนาคม ๒๕๐๓